

kateri se je spretno slovenski pisati naučil in zato tudi vse potrebne račune voditi zamore. Naprosili smo pa v dosego svojega namena sl. okr. hranilnico v Slovengradcu, da nam je 4000 gld. na 20letno vračilo posodila. V spomladi smo še najeli zidarskega mojstra Matijo Brenc v Čadramu, ki se je zavezal vso stavbo po ceni in dobro izvršiti. Potrebno kamenje se je doma vlomilo in večji del opeke smo na lepem stavišču, katero se je na južni strani cerkve za 500 gld. kupilo, napravilo in stavbeni les nam je že lansko jesen dal princ Hugo Windisch-Grätz iz svoje velike planine v Kotu in sicer za 76 gld. velikodušno v dar in podporo, drugo pa za plačilo. Farani so veliko voženj zastoj opravili in koncem oktobra bilo je delo končano in dne 31. prišlo so tisto gledat in odobrit c. kr. okr. glavar dr. Wagner, viši inženir Bylon, okr. zdravnik dr. Kepa in so vse s pohvalo odobrili, kajti učilnica je res velika, da ima 100 otrok v tistoj lepo prostora, in več jih ob enem nikoli ne pride, stanovanje učiteljeve je pa tudi prav veselo, prostorno in okusno in vse stane do zdaj le 5400 gld. Eden bivših šolskih svetovalcev nam je tudi napravil prošnjo do svitlega cesarja, od katerega upamo tudi kake podpore prejeti. In dne 9. listopada so nam naš č. g. župnik L. Kramberger v navzočnosti dokaj faranov in šolske mladine novo šolo po kat. obredniku blagoslovili, da bi ona, ki se po poslopju daleč iz ravnine vidi, bila tudi v poznejših letih še dom prave krščanske izreje in odgoje! Ker nam je imenovani mojster po našem zahtevanju poslopje tako trdno in hvalevredno postavil, da se s časom zamore na tisto, ako bo potreba, še eno nadstropje dozidati, smemo te nove hiše, ki je zdaj najlepša v župniji, veseli biti in moramo Bogu in vsem, ki so k temu kaj pripomogli, dostojno hvalo očitno izreči. Bog plačaj stoterno!

Iz Maribora. (Čitalnica.) V nedeljo dne 10. t. m. je priredila Mariborska slovenska čitalnica veliki koncert, lepo veselico, kakoršnih se je še prav malo videlo po slovenskih čitalnicah. Da je slovenska čitalnica shajališče, torej združevališče takih Slovencev Mariborskih, ki so sredi ali prav nemškega ali posilnemškega prebivalstva ohranili si ljubezen do materinščine, do svoje slovenske domovine in slovenskega naroda, to vè gotovo vsakdo. Menda pa ne ve vsakdo, da je v Mariborski slovenski čitalnici dobrodošel vsak slovenski gost, bodisi kmet, bodisi rokodelc ali gospod. Lahko se prepričajo, da slovensko ljudstvo ni samo na kmetih doma, da je doma tudi po nenaških štajarskih in kranjskih mestih, da tukajšnji Slovenci niso in ne bodo nikdar pozabili, da so sinovi in hčere slovenskih starišev, ter da vzhajajo vsi od kmečkega stanu. In ako pridete, kaj mislite, da bode videli in slišali? Slišali bode, da govori slovenska gospoda prav tisti slovenski jezik, katerega govorite vi sami, iznenadilo in veselilo vas bode, ker zdelo se vam je dozdej, da kdor je v mestu in nosi malo boljše suktnjo in morebiti roke v rokavicah, da on že mora biti in govoriti samo nemški. Morete videti še kaj družega? Da, videti morete veliko, prelepo, novoslikano podobo našega prvega Mariborskega škofa Slomška. Slomšek so bili slovenski škof, rojen od slovenskih kmečkih staršev. Bili so in ostali vse svoje žive dni velik prijatelj slovenskega ljudstva; spisovali so mu poučljive spise, zlagali so mu pesmi, radi bi bili osrečili svoj ljubljani slovenski narod časno in večno. Njih velika in častiljiva podoba se je dne 10. t. m. pri veselici slovesno odkrila. Kaj se je slišalo še družega? Oh gotovo še več rečij. Prvo je prekrasno slovensko petje, pesni, katere pojejo moški in ženske skupaj in pesni, katere pojejo moški sami. Ko ste vsi zamaknjeni poslušali prekrasne pesni slovenske, vzbudila se vam je nehoté opravičena želja, da bi tudi vašo mladino kdo

naučil tako lepega petja. In ta želja se vam lahko izpolni, ako si potem doma osnujete pevsko šolo za mladino in poprosite gospode učitelje v svoji župniji, da bi podučevali mladino v umetnem petju po notah. Drugo, kar vas bode iznenadilo, je tamburaški zbor. Kacih 8 slovenskih gospodičin in 5 gospodov ima vsak svoj instrument, ki ga nobeden vas ne pozna. Imenuje se tamburica. Na Hrvaškem jo ima vsaki pastirček. Je videti, kakor gosli, pa niso gosli, se tudi ne igra z ločecem, ampak brenka se po strunah s treskico ribje kosti. In ta narodna hrvaška godba se v novejšem času že nekaj let udomačuje po Slovenskem; tako tudi v Mariborski čitalnici.

Iz Krčevin. Dne 25. minolega meseca bila je pri Sv. Miklavžu v Ljutomerskih gorica pokopana Anka Trstenjakova, sestra jedinka znanih Trstenjakov pisateljev, ki je po kratki, a mukotrni bolezni mirno v Gospodu zaspala. Pokojnica je bila redka prikazen na kmetih. Dobro še se spominjam, ako ravno je od tistega časa preteklo gotovo že kakih 13 let, kar je tedanji ondašnji kaplan, ko smo obedovali v gostoljubni Trstenjakovi hiši, v pričlo nje rekel, namreč: »Kedar je Anka pri krščanskem nauku, tedaj sem jaz vesel.« S tem je duhovni gospod hotel povedati, kako dokro je Anka vedela krščanski nauk. A ona ni vedela samó krščanskega nauka, temveč zanimala se je tudi za druge stvari, posebej za slovensko slovstvo. Vsi novejši slovenski pisatelji so jej bili znani. Radovedna je popraševala izvedence, ako v njih ni kake stvari prav razumela. Bila je dobra govornica ter je često pri gostijah, kjer je navadno kuhala, kaj povedala ženinu in sinah. Ko se je ustanovila v Ormožu ženska podružnica sv. Cirila in Metoda, stopila je tam pogumno na oder ter takó dobro govorila, da so se jej vsi poslušalci čudili. Zraven lepih duševnih svojstev je bila Anka usmiljenega srca in zelo radodarna. Nad vse jej pa je bilo pošteno vedenje. Gorje mu, kdor se v pričlo nje ne bi dostojno vedel! Bila je sovražnica razuzdanosti in nedostojnega govorjenja, zbok tega ni rada zahajala med delavce prostake, kjer se to, žal, prepogosto sliši; rajša se je družila z učiteljicami in drugimi bolj nabraženimi ljudmi, radi tega so jo njeni vrstniki malone prezirali, in to je morda bil tudi vzrok, da se za mlada ni omožila. S kratka, pokojno Anko bi mogli imenovati vzor slovenske kmetiške samične dekline. Bodi jej lahka zemljica!

Počivaj sladko, duša mila,
Utrujeno teló miruj;
Zeméljskih brig si se zoebila,
V nebeškem raji se raduj.

B. Bl.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. V državnem zboru so zadnjo soboto skončali za letos svoje delo; vlada je lahko tega vesela, kajti vse so ji dovolili: izjemno stanje v Pragi, državni proračun za tri mesece leta 1894, domobranksko postavo in še nekaj drugih. Do srede meseca februarja bode sedaj tiho v državnih hišah — na veselje vlade, pa brž tudi ljudstva. — Okr. šolski svet na Dunaju ne vidi rad, da mora šolska mladina biti pri procesijah in zoper to ugovarja, toda minister za uk in bogočastje se drži stare določbe in tako ostane še tudi nadalje pri tem, da se otroci in učitelji vdeležijo procesij, izlasti tiste na praznik presv. Rešnjega Telesa. To je hvalevredno.

Česko. Mladočeški podžupan v Pragi, dr. Podlipny, kaže jasno, kaki ljudje da so Mladočeši — vse

drugo, samo ne verni katoliki. To obžalujemo tembolj, ker so nam sicer rodni bratje! — V Pragi je 78 mladih ljudi na tožnji klopi, ker so bili udje »Omladine«, skrivnega društva, katero kvari mokrouho mladino ter jo zapeljuje v veleizdajstvo, da razgraja po ulicah in uganja sploh reči, ki so zoper naše postave.

Štajarsko. Nemški nacionanci ali kakor se jim lahko reče, Mladonemci, sicer niso bili z grofom Wurmbandom nič kaj zadovoljni, vendar pa se držijo sedaj njemu za krilo ter ga hvalijo na vse kriplje, češ, da je boljši, kakor drugi nemški liberalci! No, mi ne rečemo, da ga sodijo krivo, saj vemo iz lastnih skušenj, da je grof doslej, v svoji časti dež. glavarja, Nemce vselej podpiral, preziral pa dosledno koristi slov. ljudstva v naši deželi. Sedaj, ko je »pri zeleni mizi« na Dunaju, pa tudi ne bode pri njem drugače! — Konservativni nemški kmetje ugovarjajo postavi o krajnih zdravnikih ter pravijo, da ima kmet že dovolj plačila in je dovolj gospode, katera živi ob kmečkih žuljih. Po njih mislih se torej ta postava naj prekličje, ali vsaj popravi, da ne bode toliko plačila.

Koroško. Nemški šulverein ne da v slov. občinah miru ter jim vsiljuje ali že podporo za ljudsko šolo, ali pa jim napravi »šolski vrtec«, vselej pa iz namena, da si vzredi iz slov. otrok nemške janičarje. Žalostno, da se najde povsod slov. starišev, ki mu prodajo svoje otroke; tako dobijo sedaj tudi v Šmohor »šolski vrtec« na stroške šulvereina in tudi v Velikovcu se odpre v malem času tak »otroški vrtec« ali bolje, past za slov. otroke. — V Celovcu izide o novem letu nov nemški dnevnik ter obeta zagovarjati katoliška, konservativna načela. Bog daj srečo!

Kranjsko. Deželni glavar, Oton Detela, je dobil od Nj. veličanstva visoko odlikovanje, red železne krone III. vrste. — Na dolenski železnici še pomanjkuje marsikaj in tožbe čez njo zavoljo tega niso redke, vendar pa se na njej že množi promet nekaj, ali da ona kedaj »nese« t. j. daje dobička, tega si nihče ne obeta.

Primorsko. Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Gorici je imela dne 8. decembra koncert na korist slov. »šolsk. vrtca«. Vdeležba je bila primerna. — Slov. rodoljubi okoli Trsta si ustanovijo svojo podružnico c. kr. kmetijske družbe, ker laška ne skrbi za slov. kmete in za laške kmete je ni treba, ker tacih kmetov ni.

Istersko. Znano je, da je minister Gautsch djal prof. Špinčiča iz službe, ker je bil v Zagrebu nekaj besedij izpregovoril, ki so bile madjarsko vlado zbudle. Sedanje ministerstvo pa neki popravi to krivico ter postavi prof. Špinčiča zopet na njegovo mesto. Dobro in edino pravično je tako!

Hrvaško. Deželni zbor v Zagrebu dovrši še ta teden svoje posvetovanje in kakor je to vselej, na pohvalo ogerske vlade. Z vlado drži večina, 77 poslancev, nasprotnikov pa je samo 10 v zboru. Z njimi ima torej vlada lahko delo.

Ogersko. Kar se piše ali govori sedaj, vse se suče okoli cerkveno-državnih predlog t. j. o civilnem zakonu in vzreji otrok gledé na vero. Nihče pa še ne more reči, kaj bode iz teh nesrečnih predlog. V hiši poslancev najbrž obveljajo, ne pa tako v hiši magnatov. Vlada pa tudi najhuje na to hišo pritiskuje in Bog zna, če ne doseže tudi v njej potrebne večine.

Vunanje države.

Rim. V nedolgo so imeli sv. oče Leon XIII. v cerkvi sv. Petra sv. mašo in smelo je do 15.000 ljudi biti pri njej navzočih. Po sv. maši so sv. oče nagovorili pričujoče odbornike raznih katoliških društev. Kakor se vidi, so sv. oče še za svoja leta precej trdni.

Italija. Crispi je tedaj srečno iz nova minister kralja Umberta. Čudno, da je kralj zopet segel po-nj; ali že država tako tiči v jarmu framasonov, da mora biti vsa vlada in vselej v njih rokah? — Na otoku Sicilija je prišlo do večjih rabuk med kmeti in drž. oblastmi; kmetje so siromaki, ker jim pomanjkuje delavcev, ti pa se selijo ali v mesta ali v Ameriko iskat si kruha.

Francija. Vlada sedaj stika ostreje po anarhistih, ali to ji pomaga le malo, kajti ščuvarjev ne dobi v roke in dokler teh nima, bode še vedno anarhistov in nevarnosti bode še le več, ker bodo iskali rešiti svoje zaprte tovariše. Sicer pa sedanja republika in nje možje, ali niso sami anarhisti? Dokler ne da republika cerkvi, kar ji je vzela, ter ne spoštuje njenih pravic, je in ostane mati anarhistov.

Belgija. Predsednik ministerstva, grof Bernaert, odstopi, ker mu večina drž. zbora noče vsprejeti načrta za postavo, ki določuje volilno pravico. Mogoče pa je, da se minister ali pa večina še premisli in je to želiti, kajti postavo bode treba kmalu napraviti, sicer nastanejo zopet rabuke med delavci in liberalna stranka že preži ter težko pričakuje časa, ko dobi ona vlado v svoje roke.

Anglija. Vlada sodi, da še ni potreba posebnih, novih postav zoper anarhiste, ter misli, da še izhaja brez njih. Če se le ne moti! — Posojilo za Indijo so v drž. zboru odobrili, povrniti ga ima o svojem času ta država. — Bojno brodovje bode treba pomnožiti; to priznava tudi lord Gladstone, ali to neki ne velja, da je brodovje, kar ga je, slabo ali pa slabše, kakor v drugih državah.

Nemčija. V državnem zboru so bile jako rezke razprave v trgovinskih pogodbah z Rumunijo in s Srbijo; h koncu pa so jih vsprejeli, kakor jih je vlada sklenila. Pri teh razpravah se je govorilo tudi veliko o enaki pogodbi z našo državo ter se je reklo, da je ona nemškim kmetom na škodo. — Sedanja vlada kaže nekaj več pravičnosti nasproti poljskemu ljudstvu, v njih šolah se poučuje deca poslej veronauk v maternem jeziku.

Rusija. Car in njegova rodbini preseli se v Petrograd ter ostane ondi čez zimo; se ve, ako mu dajo nihilisti miru. — S papežem se car zopet pogaja zavoljo katoliških škofov, najbolj poljskih. Car želi, da morajo škofje vsako pismo poslati v Petrograd in potem še le k sv. očetu v Rimu. Kaj takega pa sv. oče pač ne privolijo, če bi tudi radi, da nastane v Rusiji enkrat mir za katoliško cerkev.

Srbija. Strune so med to državo in našo vedno še napete in nekateri srbski listi kar rohnijo zoper našo državo, češ, da še Srbija ni — avstrijska dežela.

Turčija. Ruska vlada zopet draži sultana ter mu poroča, da si hoče Avstrija prisvojiti Bosno in Ercegovino. No, ko bi ona to tudi storila, sultan bi ne mogel odvrniti te nesreče.

Afrika. Angleška vlada je naznanila, da egiptovskemu kralju prihodnje leto ne bode več treba plačevati angleških vojakov. To je kralju že ljubo, toda ljubše bi mu bilo, ko bi že tudi letos ne bilo mu zanj plačila treba. — V Maroku je sedaj premirje, ali že pride kmalu do miru? To zna Bog, kajti Kabili se ne zmenijo veliko za voljo sultana.

Amerika. Zadnji petek so zvečera ustajniki začeli streljati v Rio de Yaneiro, glavno mesto v Braziliji, več ljudi je pobitih, škode na hišah pa je veliko. — Iz »združenih držav« so začeli iz nova pošiljati zlato v Evropo in je to znamenje, da ne mislijo v onih državah vpeljati samo zlatega denarja, ampak da še obdršijo nadalje srebrne denarje.